

Art.I. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.104-110, art.447), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1.La articolul 51:

alineatul (3) se completează în final cu cuvintele:

„privind înlăturarea încălcărilor de lege și omisiunilor admise la efectuarea și la conducerea urmăririi penale.”

Articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Indicațiile date de procurorul ierarhic superior pot fi contestate de procuror la Procurorul General și adjuncții lui. Contestarea făcută în condițiile prezentului alineat nu suspendă executarea indicațiilor date dacă procurorul ierarhic superior care a dat indicațiile sau Procurorul General și adjuncții lui nu consideră aceasta necesar. Asupra contestării, Procurorul General și adjuncții lui urmează a decide, prin ordonanță motivată, în termen de cel mult 15 zile. Decizia Procurorului General și adjuncților lui de respingere a contestării poate fi atacată de procuror la judecătorul de instrucție.”

2. La articolul 52:

- alineatul (1):

punctul 7) va avea următorul cuprins:

”7) asigură respectarea termenului rezonabil al urmăririi penale în fiecare cauză penală;”

- alineatul (2):

punctul 2) va avea următorul cuprins:

„2) anulează, în condițiile prezentului cod, actele procurorilor ierarhic inferiori;”

se completează cu pct.3¹) cu următorul cuprins:

„3¹) examinează plîngerile declarate împotriva actelor și acțiunilor procurorilor ierarhic inferiori;”

punctele 4), 5), 7) se exclud.

punctul 6) se completează în final cu cuvintele „privind înlăturarea încălcărilor de lege constatate și omisiunilor admise la efectuarea și la conducerea urmăririi penale”.

- alineatul (3) se completează la început cu cuvintele ”Procurorii, șefi ai direcțiilor, secțiilor și serviciilor Procuraturii Generale, ”.

- Articolul 52 se completează cu alineatele (4¹) și (4²), care vor avea următorul cuprins:

(4¹) În scopul efectuării sub toate aspectele, complet și obiectiv, a urmăririi penale, efectuarea unor anumite acțiuni procedurale sau măsuri operative de investigații, Procurorul General poate solicita detașarea, ofițerilor de urmărire penală și a persoanelor oficiale ale organelor care exercită activitate operativă de investigații, pentru a activa în cadrul organelor Procuraturii, pentru o perioadă de pînă la trei ani, sau pe perioada desfășurării urmăririi penale pe o anumită cauză penală, cu acordul acestor persoane.

Detașarea ofițerilor de urmărire penală și a persoanelor oficiale ale organelor care exercită activitate operativă de investigații se face prin ordinul conducătorului organului administrației publice centrale în care activează ofițeri de urmărire penală sau a organului care exercită activitate operativă de investigații, în conformitate cu solicitarea Procurorului General.

Numirea și atribuirea împuternicirilor care le revin persoanelor detașate în cadrul urmăririi penale, se face prin ordinul Procurorului General.

Ofițerii de urmărire penală și persoanele oficiale ale organelor care exercită activitate operativă de investigații desemnați, efectuează orice acțiune procesuală prevăzută de prezentul cod, sub conducerea directă, și controlul nemijlocit al procurorilor care exercită sau conduc urmărirea penală pe cauza penală.

Actele întocmite la indicația scrisă a procurorului pot constitui mijloace de probă.

Ofițerii de urmărire penală și persoanele oficiale ale organelor care exercită activitate operativă de investigații desemnați nu pot primi de la organele ierarhic superioare nici o altă însărcinare în afara unor situații și evenimente excepționale. În aceste cazuri calitatea lor, atribuită de Procurorul General se suspendă, prin ordinul acestuia, pînă la încetarea situației excepționale care a determinat primirea altor însărcinări.

Ofițerii de urmărire penală și persoanele oficiale ale organelor care exercită activitate operativă de investigații desemnați, pe perioada numirii în cadrul procuraturii, au drepturile și obligațiile prevăzute de lege pentru persoanele detașate.

(4²) Procurorul General avizează numirea în funcție a ofițerului de urmărire penală, după verificarea competenței acestuia. În cazul dacă se constată incompetența candidatului la funcția de ofițer de urmărire penală, de a efectua urmărirea penală, el nu poate fi numit în această funcție, iar în cazul în care deține această funcție, se retrage acest statut.

Avizul Procurorului General poate fi contestat în instanța de judecată.

3. Articolul 57, alineatul (1) după sintagma „Ofițerul de urmărire penală este persoană cu funcție de răspundere,” se introduc cuvintele „numită în modul stabilit de lege, numai cu avizul Procurorului General”.

4. La articolul 63, alineatele (2)-(7) se exclud.

5. La articolul 64 alin.(2) pct.12) textul „,dar nu mai tîrziu de 6 ore, ” – se exclude.

6. La art.64 alin.(2) după pct.15) se completează cu un nou punct, care va deveni pct.15¹) cu următorul conținut:

„15¹) imediat după reținere sau după ce i s-a adus la cunoștință hotărîrea de aplicare a măsurii preventive să aibă acces la asistență medicală independentă, inclusiv pe cont propriu”.

7. La art.66 alin.(2) după pct.18) se completează cu un nou punct, care va deveni pct.18¹) cu următorul conținut:

„18¹) imediat după reținere sau după ce i s-a adus la cunoștință hotărîrea de aplicare a măsurii preventive să aibă acces la asistență medicală independentă, inclusiv pe cont propriu”.

8. Articolul 87 alineatul (1), după propoziția întâi, se completează cu o propoziție care va avea următorul cuprins:

„În cazul necesității efectuării unor investigații de lungă durată sau deosebit de complicate, precum și pentru clarificarea unor aspecte tehnice în activitatea de urmărire penală în domeniul economic, financiar, bancar, vamal, informatic, precum și în alte domenii, procurorul poate solicita acordul conducerii instituției, organizației și întreprinderii în cadrul cărora activează specialiști cu înaltă calificare, detașarea acestora pe un termen ce nu depășește o perioadă de 12 luni.”

9. La articolul 90, alineatul (3) se completează cu punctul 8) care va avea următorul cuprins:

„8) persoana față de care există anumite probe că a săvârșit infracțiunea.

9-1. La articolul 93:

alin.(2) se completează cu pct.8) cu următorul cuprins:

„8) rezultatele activității operative de investigații;”

alin.(4) se exclude.

10. La articolul 125, alineatul (4) după cuvintele „În caz de delict flagrant,” se completează cu cuvintele „precum și în cazurile ce nu suferă amânare,”.

11. La articolul 128, alineatul (1) se completează în final cu cuvintele „ și a cazurilor ce nu suferă amânare.”.

11-1. Articolele 135 și 136 se exclud.

11-2. La art.137 sintagma „art.135 și 136” se înlocuiește cu „art.164⁹”.

11-3. La art.138 sintagma „art.135 și 137” se înlocuiește cu „art.164⁹”.

12. La articolul 158 alineatul (3), punctul 2) după cuvîntul „percheziție,” se completează cu cuvintele „ inclusiv efectuată în cadrul controlului în trafic,”.

13. Codul se completează cu secțiunea a 9¹-a prim, cu următorul cuprins:

Secțiunea a 9¹-a prim

Măsurile operative de investigații

Articolul 164¹. Măsurile operative de investigații

(1) Măsurile operative de investigații reprezintă proceduri cu caracter secret și/ sau confidențial, activități efectuate în cadrul urmăririi penale de către instituțiile publice competente cu utilizarea echipamentelor tehnice speciale, precum și însoțite de culegeri de informații, care au ca scop colectarea probelor cu privire la existența infracțiunii, identificarea și căutarea făptuitorului, folosite întru descoperirea infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsă privativă de libertate pe un termen mai mare de 2 ani.

Măsurile operative de investigații se desfășoară numai atunci când pe altă cale este imposibilă realizarea scopului procesului penal și/sau poate prejudicia considerabil activitatea de administrare a probelor, acțiuni care nu vor afecta drepturile și libertățile persoanei și se vor efectua întru îndeplinirea următoarelor sarcini:

1) descoperirea și cercetarea infracțiunilor, precum și asigurarea compensării daunei cauzate de infracțiune;

2) constatarea datelor faptice, fixarea procesuală a acțiunilor care pot fi folosite în calitate de probe în cauza penală în conformitate cu prezentul cod;

3) căutarea persoanelor care se ascund de organele de urmărire penală sau de judecată.

(2) În scopul realizării sarcinilor prevăzute la alin.(1), instituțiile competente sînt în drept:

1) să desfășoare, cu autorizarea judecătorului de instrucție, măsuri operative de investigații ce țin de supravegherea tehnică, în condițiile prezentului cod.

2) să desfășoare cu autorizarea procurorului următoarele măsuri operative de investigații:

a) urmărirea vizuală și documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin GPS ori prin alte mijloace tehnice;

b) cercetarea obiectelor și actelor și colectarea mostrelor pentru cercetarea comparativă;

c) efectuarea achizițiilor de control și a controlului livrărilor de mărfuri și producție aflate în circulație liberă sau limitată;

d) identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de telecomunicații ori a unui punct de acces la un sistem informatic, care nu implică aportul instituției de telecomunicații (furnizorului de servicii);

e) cercetarea încăperilor, clădirilor, porțiunilor de teren și a mijloacelor de transport care nu implică o violare a domiciliului;

f) marcarea cu substanțe chimice și alte substanțe speciale;

g) controlul transmiterii banilor sau altor valori materiale extorcate;

h) experimentul special;

i) utilizarea investigatorilor sub acoperire și a agenților sub acoperire.

(3) Lista acțiunilor enumerate la alin.(2) este exhaustivă și poate fi modificată sau completată numai prin Lege.

(4) În procesul efectuării măsurilor operative de investigații se face uz de sisteme informaționale, de aparate de înregistrare video, audio, de filmat, de fotografiat și de alte mijloace tehnice.

Articolul 164². Instituțiile publice competente să efectueze măsurile operative de investigații

Măsurile operative de investigații pot fi efectuate (aplicate) de către subdiviziunile specializate din cadrul organelor de urmărire penală ale Ministerului Afacerilor Interne, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Serviciului Vamal, precum și de către organele Serviciului de Informații și Securitate, Ministerului Apărării, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției și Serviciului de Grăniceri.

Articolul 164³. Temeiurile înfăptuirii măsurilor operative de investigații

(1) Temeiurile pentru înfăptuirea măsurilor operative de investigații sunt:

1) circumstanțele neclare în legătură cu urmărirea penală;
2) informațiile devenite cunoscute instituțiilor competente să aplice măsurile operative de investigații:

a) privind infracțiunea în curs de pregătire, comitere sau comisă, precum și privind persoanele care o pregătesc, o comit sau au comis-o, dacă datele pentru pornirea urmăririi penale sunt insuficiente;

b) privind persoanele care se ascund de organele de urmărire penală sau de judecată;

3) ordonanțele ofițerului de urmărire penală autorizate de către procuror, ordonanța procurorului sau hotărârea instanței de judecată adoptate în cauzele penale aflate în procedura lor;

4) cererile de comisie rogatorie ale organelor de drept ale altor state, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Procurorul sau, după caz, ofițerul de urmărire penală coordonează, conduce și controlează înfăptuirea măsurii operative de investigație, în cazul în care a inițiat sau a autorizat efectuarea acesteia.

Articolul 164⁴. Condițiile și modul de înfăptuire a măsurilor operative de investigații

(1) Măsurile operative de investigații se dispun atunci când sunt îndeplinite următoarele condiții:

a) măsura este necesară într-o societate democratică și este proporțională cu restrângerea *legală* a drepturilor și libertăților fundamentale, luându-se în considerație particularitățile cauzei, importanța informațiilor ori a probelor ce urmează a fi obținute sau gravitatea infracțiunii;

b) probele sau stabilirea și identificarea făptuitorului nu ar putea fi obținute în alt mod sau obținerea lor ar presupune dificultăți deosebite ce ar prejudicia urmărirea penală ori există un pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Înfăptuirea măsurii operative de investigații se autorizează pentru o durată de cel mult 30 de zile. Pentru motive temeinic justificate, în aceleași condiții în care s-a decis sau autorizat înfăptuirea măsurii operative de investigații, acest

termen poate fi prelungit, fiecare prelungire neputînd depăși 30 zile. Perioada (termenul) totală a înlăptuirii măsuri operative de investigații nu poate dura mai mult decît pînă la terminarea urmării penale.

Articolul 164⁵. Utilizarea rezultatelor activității operative de investigații

Rezultatele obținute în cadrul efectuării acțiunilor operative de investigații, pot fi admise ca probe în procesul penal, dacă colectarea acestora s-a conformat prevederilor legale.

Articolul 164⁶. Autorizarea măsurilor operative de investigații

(1) Judecătorul de instrucție autorizează prin încheiere motivată măsuri operative de investigații ce țin de supravegherea tehnică, care cuprinde:

- a) cercetarea domiciliului și instalarea în el a aparatelor de înregistrare audio sau video, de fotografiat, de filmat sau a altui utilaj de supraveghere tehnică;
- b) supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice;
- c) interceptarea și înregistrarea convorbirilor telefonice și a altor convorbiri;
- d) controlul comunicărilor telegrafice și a altor comunicări;
- e) culegerea informației de la instituțiile de telecomunicații;
- f) cercetarea și/sau ridicarea corespondenței;
- g) monitorizarea tranzacțiilor financiare și dezvăluirea datelor financiare;
- h) controalele în trafic.

(2) Supravegherea tehnică se efectuează de către instituțiile publice competente indicate în art.164² alin.(1) cu autorizația judecătorului de instrucție, în baza ordonanței motivate a procurorului.

(3) Procurorul, din oficiu, dispune prin ordonanță sau, după caz, autorizează efectuarea măsurilor operative de investigație prevăzute de art.164¹ alin.(2) pct.2) inițiate (dispuse) prin ordonanța ofițerului de urmărire penală.

(4) În caz de urgență, dacă întîrzierea obținerii autorizației prevăzute la alin.(1) ar provoca prejudicii grave activității de administrare a probelor, procurorul poate dispune, prin ordonanță motivată, supravegherea tehnică, informînd despre aceasta imediat, dar nu mai tîrziu de 24 de ore, judecătorul de instrucție care, în cel mult 24 de ore, se va pronunța asupra ordonanței procurorului și, dacă o confirmă, va autoriza, în caz de necesitate, supravegherea tehnică în continuare, iar dacă nu o confirmă, va dispune încetarea ei imediată și nimicirea înregistrărilor efectuate.

(5) Supravegherea tehnică în condițiile prezentului articol poate fi efectuată și în cazul unor amenințări de aplicare a violenței, de estorcare sau de comitere a altor infracțiuni împotriva victimei, părții vătămăte, succesorului victimei sau al părții vătămăte, reprezentantului legal al victimei sau al părții vătămăte, martorului sau membrilor familiilor lor, la cererea acestora, în baza ordonanței motivate a procurorului și cu autorizarea judecătorului de instrucție, conform procedurii prevăzute la alineatul (2).

(6) Supravegherea tehnică se poate dispune cu privire la făptuitorul infracțiunii, bunurile mobile și imobile. Supravegherea tehnică, se poate dispune și cu privire la o altă persoană dacă există o suspiciune rezonabilă că aceasta primește

sau transmite comunicări de la făptuitor, ori destinate acestuia, sau că făptuitorul folosește telefonul sau sistemul de comunicare al persoanei respective, sau punctul de acces al acesteia la un sistem informatic, sau daca exista o suspiciune rezonabilă ca printr-o astfel de măsură se poate ajunge la descoperirea locului in care se află făptuitorul.

(7) Este interzisă dispunerea supravegherii tehnice cu privire la raporturile legale dintre apărător și făptuitorul pe care îl apară. Dacă pe parcursul sau după executarea măsurii rezultă ca activitățile de supraveghere tehnică au vizat și raporturile dintre apărător și bănuitul, învinuitul sau inculpatul pe care acesta îi apară, probele obținute nu pot fi folosite in cadrul procesului penal, urmînd a fi șterse, de îndata, de catre procuror, cu excepția cazului cînd probele administrate indică asupra coparticipării apărătorului sau comiterii de către acesta a unei alte infracțiuni.

(8) Hotărîrea judecătorului de instrucție, adoptată în condițiile prezentului articol este susceptibilă a fi atacată cu recurs în anulare.

(9) Procurorul va dispune încetarea supravegherii tehnice înaintea expirării duratei pentru care aceasta a fost autorizată, îndată ce au dispărut motivele care au justificat-o.

(10) Judecătorul de instrucție, în cursul urmăririi penale, după terminarea supravegherii autorizate, solicitînd opinia procurorului care conduce sau efectuează urmărirea penală, anunță în scris, în termen rezonabil, dar nu mai tîrziu de terminarea urmăririi penale, persoanele care au fost supuse procedurii de supraveghere tehnică.

Articolul 164⁷. Cercetarea domiciliului și instalarea în el a aparatelor audio, video, de fotografiat, de filmat

(1) Cercetarea domiciliului este o măsură operativă de investigații, care presupune accesul colaboratorilor organelor competente în interiorul domiciliului, fără înștiințarea proprietarului, posesorului sau a locatarilor, în scopul studierii acestuia pentru descoperirea urmelor activității infracționale, persoanelor aflate în căutare, precum și pentru obținerea altor informații necesare probării circumstanțelor faptei.

(2) Efectuînd cercetarea domiciliului, organul competent examinează obiectele vizibile, iar în caz de necesitate poate instala în acesta aparate de înregistrare audio, video, de fotografiat, de filmat sau alte mijloace tehnice speciale care asigură interceptarea și înregistrarea de la distanță a informației sau înregistrarea ei nemijlocite în domiciliu.

Articolul 164⁸. Supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice

Supravegherea audio sau video a domiciliului, fără acordul (înștiințarea) proprietarului, posesorului sau persoanelor ce se află în această încăpere, se efectuează cu autorizarea judecătorului de instrucție, dacă există temeieri de a considera că acțiunile, convorbirile, alte sunete sau evenimente ce se produc în acel loc pot conține informații despre circumstanțele faptei care urmează a fi probate.

Articolul 164⁹. Interceptarea și înregistrarea convorbirilor telefonice și a altor convorbiri

Interceptarea și înregistrarea comunicărilor presupune folosirea unor mijloace tehnice prin intermediul cărora se poate afla conținutul unor convorbiri între două sau mai multe persoane, iar înregistrarea acestora presupune stocarea informațiilor obținute în urma interceptării pe un suport tehnic, în așa fel încât să fie accesibile ulterior pentru reascultare, modificare sau retransmisie.

Articolul 164¹⁰. Controlul comunicărilor telegrafice și a altor comunicări

(1) Controlul comunicărilor telegrafice și a altor comunicări reprezintă o măsură operativă de investigație care constă în verificarea, fără înștiințarea expeditorului sau destinatarului, a comunicărilor ce au fost transmise în custodia instituțiilor care prestează servicii de livrare a corespondenței telegrafice sau a altor comunicări, dacă sunt temeiuri verosimile de a presupune că acestea conțin sau pot conține informații despre circumstanțele faptei care urmează a fi probate.

(2) Despre aflarea în custodia sa a comunicărilor ce urmează a fi supuse verificării instituțiile care prestează servicii de livrare a corespondenței telegrafice sau a altor comunicări informează organul ce efectuează măsura operativă de investigație, ofițerul de urmărire penală sau procurorul. Organul competent a efectua măsura operativă de investigație imediat, dar nu mai târziu de 48 ore din momentul recepționării informației, ia cunoștință de conținutul comunicării și adoptă decizia despre ridicarea acesteia sau transmiterea ei pentru livrarea ulterioară cu fotografierea, copierea sau fixarea prin alt mijloc tehnic a conținutului acesteia sau fără utilizarea acestor proceduri.

(3) Ridicarea comunicării se va efectua în cazul în care există temei de a considera că pentru procesul de administrare a probelor originalul acesteia va avea o importanță mai mare decât copia sau fixarea vizuală.

(4) Dacă se decide ridicarea comunicării sau comunicarea ridicată se transmite destinatarului sau expeditorului cu o întârziere semnificativă, acesta urmează a fi informat despre motivele reținerii și temeiurile cercetării comunicării, fără a prejudicia interesele procesului penal.

Articolul 164¹¹. Culegerea informației de la instituțiile de telecomunicații

Culegerea informației de la instituțiile de telecomunicații, precum și localizarea persoanei sau a bunului cu folosirea informației colectate de la instituțiile de telecomunicații, inclusiv a informației transmisă în timp real, este o măsură operativă de investigație, care constă în colectarea de la instituțiile de telecomunicații, operatorii de telefonie fixă sau mobilă, operatorii de internet a informațiilor transmise prin canalele tehnice de telecomunicații (telegraf, telefax, peiging, computer, radio și alte canale).

Articolul 164¹². Cercetarea corespondenței

(1) Cercetarea corespondenței este o măsură operativă de investigații în cadrul căreia sunt colectate informații despre comunicările poștale, electronice sau efectuate prin alte mijloace de telecomunicații.

(2) Încheierea judecătorului de instrucție se prezintă conducătorului instituției care prestează servicii poștale sau de telecomunicații, pentru efectuarea reținerii comunicărilor. După efectuarea cercetării corespondenței aceasta se va expedia destinatarului.

Articolul 164¹³. Controalele în trafic

(1) În cazurile în care din probele acumulate sau materialele de investigație operativă rezultă o presupunere rezonabilă cu privire la comiterea sau pregătirea săvârșirii unei infracțiuni contra securității de stat prevăzute în Codul penal, precum și în cazul infracțiunilor de trafic de ființe umane, de stupefiante și de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spălarea banilor, falsificare de monede ori alte valori, sau a unei infracțiuni de corupție, ori a unei alte infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave care nu poate fi descoperită sau a cărei făptuitori nu pot fi identificați prin alte mijloace, și aceste măsuri sînt necesare pentru asigurarea securității naționale, ordinii publice, bunăstării economice a țării, menținerea ordinii de drept, pentru ocrotirea sănătății, protejarea moralității ori pentru apărarea drepturilor și libertăților altor persoane, organul de urmărire penală este în drept să amplaseze puncte de control pe drumurile publice, în piețe sau în alte locuri accesibile publicului, cînd există pericol real de pierdere sau distrugere a probelor, ascunderii persoanelor față de care există presupunerea că au săvârșit sau pregătesc săvârșirea unei infracțiuni.

(2) Măsura controlului în trafic poate fi autorizată în vederea strîngerii datelor privind existența infracțiunii, identificarea și reținerea persoanelor față de care există presupunerea că au săvârșit sau pregătesc săvârșirea unei infracțiuni, precum și în scopul descoperirii urmelor infracțiunii, a mijloacelor materiale de probă, a instrumentelor ce au fost destinate sau au servit ca mijloace la săvârșirea infracțiunii, obiecte și valori dobîndite prin infracțiune, precum și alte obiecte sau documente care ar putea avea importanță pentru cauza penală, pentru a stabili circumstanțele infracțiunii sau alte circumstanțe care au importanță pentru cauză.

(3) Controalele în trafic se efectuează în baza ordonanței motivate a procurorului cu autorizația judecătorului de instrucție.

(4) Ordonanța procurorului prin care se dispune efectuarea controalelor în trafic trebuie să cuprindă, pe lîngă elementele prevăzute în art.255, următoarele:

1) indiciile temeinice și concrete care justifică măsura și motivele pentru care măsura este necesară;

2) activitățile care pot fi desfășurate în cadrul controalelor în trafic;

3) locurile în care vor fi amplasate punctele de control;

3) organele care vor fi implicate în efectuarea controalelor în trafic;

4) perioada pentru care se dispune efectuarea controalelor în trafic;

5) alte mențiuni prevăzute de lege.

(5) În caz de delict flagrant, precum și în cazurile ce nu suferă amîinare, controalele în trafic se pot efectua în baza unei ordonanțe motivate a procurorului

fără autorizația judecătorului de instrucție, urmînd ca acestuia să i se prezinte imediat, dar nu mai tîrziu de 24 de ore de la terminarea acțiunii de control în trafic, materialele obținute în urma activităților efectuate, indicîndu-se motivele efectuării ei. Judecătorul de instrucție verifică legalitatea acestei acțiuni procesuale.

(6) În cazul constatării faptului că controalele în trafic au fost efectuate legal, judecătorul de instrucție confirmă rezultatele acestora printr-o încheiere motivată. În caz contrar, prin încheiere motivată, indicîndu-le care anume la concret, recunoaște total sau, după caz, parțial rezultatele controalelor în trafic ca fiind ilegale și inadmisibile pentru administrare în procesul penal în calitate de probe.

Articolul 164¹⁴. Procedura efectuării controalelor în trafic

(1) Controalele în trafic sînt realizate de către reprezentanții organului de urmărire penală, iar în caz de necesitate și de către reprezentanții organelor de poliție. Conducătorii organelor de urmărire penală și, după caz, de poliție sînt obligați să asigure desfășurarea de forțe necesare pentru efectuarea controalelor în trafic astfel încît să nu fie admisă reținerea nejustificată perioade îndelungate de timp a persoanelor supuse controlului în trafic și aceasta să fie proporțională scopului urmărit.

(2) În baza ordonanței privind efectuarea controalelor în trafic, la punctele de control reprezentantul organului de urmărire penală sau al organului de poliție este în drept să întreprindă măsuri pentru stabilirea identității persoanelor supuse controlului, să efectueze percheziția lor corporală, a obiectelor pe care le au asupra lor, precum și a mijloacelor de transport.

(3) La punctele de control, orice persoană este obligată să se legitimeze și să se supună percheziției corporale, să permită percheziționarea mijloacelor de transport și obiectelor pe care le are asupra sa, indiferent cui aparțin acestea.

(4) Pînă la începerea percheziției, reprezentantul organului de urmărire penală sau al poliției este obligat să anunțe persoanei supuse controlului în trafic temeiul pentru efectuarea măsurii respective și să explice scopul ei.

(5) Percheziția persoanelor la punctele de control se efectuează conform art.128 alin.(6) –(10), art.130 alin.(3) și art.131 și 132 alin.(1), prevederile cărora se aplică în mod corespunzător.

(6) În cazul descoperirii în cadrul percheziției a obiectelor și documentelor care indică la comiterea unei alte infracțiuni, reprezentantul organului de urmărire penală sau al poliției este obligat să procedeze la ridicarea lor, indiferent de faptul dacă au sau nu legătură cu cauza penală, și să înregistreze imediat infracțiunea.

(7) Prin derogare de la dispozițiile alin.(5), în cazurile în care în rezultatul efectuării percheziției nu a fost descoperit și ridicat nimic, nu se întocmește un proces-verbal. După efectuarea percheziției, persoanei supuse controlului în trafic i se înmînează, contra semnătură, un certificat scris de formă stabilită întocmit de către reprezentantul organului de urmărire penală sau al poliției în care se menționează de către cine a fost supusă identificării și percheziției, temeiul pentru efectuarea măsurilor respective și scopul lor, potrivit ordonanței privind efectuarea controalelor în trafic, locul, timpul și categoria acțiunilor efectuate de către

reprezentantul organului de urmărire penală sau al poliției, mențiunea cu privire la faptul că în rezultatul controlului în trafic nu a fost descoperit și ridicat nimic.

(8) Reprezentantul organului de urmărire penală sau al organului de poliție înregistrează în scris toate persoanele și mijloacele de transport care au fost supuse controlului în trafic. După terminarea acțiunii de control în trafic, listele persoanelor și mijloacelor de transport supuse măsurii, procesele-verbale de percheziție și copiile de pe certificatele întocmite în condițiile specificate la alin.(7) se transmit imediat procurorului.

Articolul 164¹⁵. Urmărirea vizuală și documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin GPS sau alte mijloace tehnice.

(1) Urmărirea vizuală și documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice reprezintă supravegherea directă, în scopul relevării și fixării acțiunilor ilegale a persoanei, sau a unor imobile, mijloace de transport și alte locuri, cu utilizarea aparatelor de înregistrare tehnică.

(2) Prin localizarea sau urmărirea prin GPS sau alte mijloace tehnice, se înțelege folosirea unor dispozitive care determina locul unde se afla persoana sau obiectul la care este atasat.

Articolul 164¹⁶. Cercetarea obiectelor și actelor, precum și colectarea (secretă, operativă) a mostrelor pentru cercetarea comparativă

(1) Cercetarea obiectelor și actelor prevede studierea obiectelor și actelor care au servit la săvârșirea infracțiunii, au păstrat asupra lor urmele acțiunilor criminale sau au constituit obiectivul acestor acțiuni, precum și bani sau alte valori ori obiecte și documente care pot servi ca mijloace pentru descoperirea infracțiunii, constatarea circumstanțelor, identificarea persoanelor vinovate sau pentru respingerea învinuirii ori atenuarea răspunderii penale.

(2) Colectarea (secretă, operativă) a mostrelor pentru cercetarea comparativă reprezintă efectuarea acțiunilor îndreptate pentru obținerea și/sau ridicarea diferitor obiecte, materiale pentru constatarea analogiilor cu cele deținute de organul ce efectuează activitate operativă de investigații, precum și pentru identificarea semnelor de natură infracțională.

Articolul 164¹⁷. Efectuarea achizițiilor de control și a controlului livrărilor de mărfuri și producție aflate în circulație liberă, limitată sau interzisă.

(1) Prin efectuarea achizițiilor de control se înțelege cumpărarea de servicii sau bunuri aflate în circulație liberă, limitată sau interzisă în scopul efectuării constatărilor tehnico-științifice sau expertizelor judiciare pentru investigarea unei infracțiuni sau al identificării făptuitorilor săvârșirii acesteia.

(2) Prin controlul livrărilor de servicii sau bunuri aflate în circulație liberă, limitată sau interzisă se înțelege tehnica de supraveghere și cercetare prin care se permite intrarea, tranzitarea, circulația sau ieșirea de pe teritoriul

țării a unor bunuri în privința cărora există o suspiciune cu privire la caracterul ilicit al deținerii sau obținerii acestora, sub supravegherea ori cu autorizarea autorităților competente, în scopul investigării unei infracțiuni sau al identificării făptuitorilor săvârșirii acesteia.

Articolul 164¹⁸. Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de telecomunicații ori a unui punct de acces la un sistem informatic, care nu implică aportul instituției de telecomunicații (furnizorului de servicii)

Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de telecomunicații ori a unui punct de acces la un sistem informatic, care nu implică aportul instituției de telecomunicații (furnizorului de servicii) este o măsură operativă de investigații care constă în stabilirea de către organul competent, cu ajutorul mijloacelor tehnice a locului aflării abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de telecomunicații ori a unui punct de acces la un sistem informatic.

Articolul 164¹⁹. Cercetarea încăperilor, clădirilor, porțiunilor de teren și a mijloacelor de transport care nu implică o violare a domiciliului

Cercetarea încăperilor, clădirilor, porțiunilor de teren și a mijloacelor de transport care nu implică o violare a domiciliului prevede examinarea confidențială a locurilor, imobilelor sau bunurilor în scopul descoperirii urmelor infracțiunii, a mijloacelor materiale de probă pentru a stabili circumstanțele infracțiunii ori alte circumstanțe care au importanță pentru cauza penală.

Articolul 164²⁰. Marcarea cu substanțe chimice și/sau cu alte substanțe speciale

Marcarea cu substanțe chimice și/sau cu alte substanțe speciale prevede aplicarea unor semne sau înscrisuri pe bunuri, bancnote, documente sau pe corpul uman, cu ajutorul materialelor colorante vizibile sau invizibile, care pot fi identificate vizual sau prin intermediul aparatelor speciale sau reactivelor chimice, în scopul evidențierii și recunoașterii acestora dintr-o grupă de bunuri omogene sau alte persoane.

Articolul 164²¹. Controlul transmiterii banilor sau altor valori materiale extorcate

Controlul transmiterii banilor sau altor valori materiale extorcate prevede înmînarea sau predarea de bunuri, bancnote sau documente persoanei care pretinde sau acceptă acestea, sub supraveghere cu documentarea acestor acțiuni.

Articolul 164²². Experimentul special

(1) Experimentul operativ prevede modelarea (înscenarea) sau crearea unor situații și circumstanțe, aflate sub supraveghere și adaptate la situații reale, care pot influența comportamentul studiat al persoanei, (făptuitorului), în scopul

depistării intenției criminale și documentării comportării acestuia în aceste împrejurări, dacă sînt temeiuri de a presupune că:

a) persoana anterior a comis acțiuni criminale și se pregătește să mai comită sau a început săvîrșirea infracțiunii;

b) în cadrul acestei măsuri operative de investigații poate fi curmată activitatea criminală a persoanei supusă verificării;

c) în urma experimentului operativ poate fi obținută informația despre fapte care necesită a fi dovedite (probate).

(2) În cadrul experimentului operativ se interzice de a provoca sau instiga persoana supuse verificării de a comite acțiuni ilegale, de influențat asupra ei prin violență, amenințări, șantaj sau de folosit de starea ei de neputință.

(3) Se interzice efectuarea experimentului operativ, dacă acesta poate provoca urmări grave, pune în pericol viața și sănătatea participanților.

Articolul 164²³. Monitorizarea tranzacțiilor financiare și dezvaluirea datelor financiare

Prin monitorizarea tranzacțiilor financiare și dezvaluirea datelor financiare se înțeleg operațiunile prin care se asigură cunoașterea conținutului tranzacțiilor financiare efectuate prin intermediul unei bănci sau a altei instituții competente ori obținerea de la o bancă sau de la alta instituție financiară, de înregistrări sau informații aflate în posesia acestora referitoare la depuneri, conturi sau tranzacțiile unei persoane.

Articolul 164²⁴. Utilizarea investigatorilor sub acoperire

(1) Prin utilizarea investigatorilor sub acoperire se subînțelege folosirea investigatorilor sub o altă identitate decît cea reală.

(2) Investigatorii sub acoperire sunt lucrători operativi din cadrul Serviciului de Informații și Securitate și din organele de urmărire penală constituite în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și Serviciul Vamal, special desemnați în acest scop. Investigatorii sub acoperire pot fi folosiți numai pe o perioadă determinată, în condițiile prevăzute în art.164²⁵ și 164²⁶.

(3) Investigatorul sub acoperire desfășoară activități întru administrarea probelor privind infracțiunea, culege date și informații în baza autorizației emise potrivit dispozițiilor prevăzute în art.164²⁵, pe care le pune, în totalitate la dispoziția procurorului (sau organului de urmărire penală).

Articolul 164²⁵. Autorizarea folosirii investigatorilor sub acoperire

(1) Persoanele prevăzute în art.164²⁴ pot efectua investigații numai cu autorizarea motivată a Procurorului General sau a procurorului desemnat de acesta.

(2) Autorizarea este dată prin ordonanță motivată, pentru o perioadă de cel mult 60 zile și poate fi prelungită pentru motive temeinic justificate. Fiecare prelungire nu poate depăși 30 zile, iar durata totală a autorizării, în aceeași cauză și cu privire la aceeași persoană nu poate depăși un an.

(3) În cererea de autorizare adresată procurorului se vor menționa datele și indiciile privitoare la faptele și persoanele față de care există presupunerea că au

săvârșit o infracțiune, sau pregătesc săvârșirea unei infracțiuni, precum și perioada pentru care se cere autorizarea.

(4) Ordonanța procurorului prin care se autorizează folosirea investigatorului sub acoperire trebuie să cuprindă, pe lângă elementele prevăzute în art.255, următoarele:

1) indiciile temeinice și concrete care justifică măsura și motivele pentru care măsura este necesară;

2) activitățile pe care le poate desfășura investigatorul sub acoperire;

3) persoanele față de care există presupunerea că au săvârșit sau se pregătesc să săvârșescă o infracțiune;

3) identitatea sub care investigatorul sub acoperire urmează să desfășoare activitățile autorizate;

4) perioada pentru care se dă autorizarea;

5) alte mențiuni prevăzute de lege.

(5) În cazuri urgente și temeinic justificate, se poate solicita autorizarea și a altor activități decât cele pentru care există autorizare, procurorul urmînd să se pronunțe îndată prin ordonanță motivată.

Articolul 164²⁶. Folosirea datelor obținute de investigatorii sub acoperire

(1) Datele și informațiile obținute de investigatorul sub acoperire pot fi folosite numai în cauza penală și în legătură cu persoanele la care se referă autorizarea emisă de procuror.

(2) Aceste date și informații vor putea fi folosite și în alte cauze sau în legătură cu alte persoane, dacă sînt concludente și utile.

Articolul 164²⁷. Măsurile de protecție a investigatorilor sub acoperire

(1) Identitatea reală a investigatorilor sub acoperire nu poate fi dezvăluită în timpul ori după terminarea acțiunii acestora.

(2) Procurorul competent să autorizeze folosirea unui investigator sub acoperire are dreptul să-i cunoască adevărata identitate, cu respectarea secretului profesional.

Articolul 164²⁸. Documentarea activitatilor operative de investigații

(1) Organul competent întocmește un proces - verbal pentru fiecare activitate operativă de investigații, în care sînt consemnate rezultatele activitatilor efectuate care privesc fapta ce formează obiectul urmăririi penale sau contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, datele de identificare ale suportului care conține rezultatul activităților de supraveghere tehnică, numele persoanelor la care se referă, dacă sunt cunoscute, sau alte date de identificare, precum și, după caz ora la care a început activitatea de supraveghere și ora la care s-a încheiat.

(2) La procesul-verbal se anexează, în plic sigilat, o copie a suportului care conține rezultatul activităților de supraveghere tehnică. Suportul sau o copie certificată a acestuia se păstrează la procuratură, în locuri speciale, în plic sigilat și va fi pus la dispoziția instanței, la solicitarea acesteia. După sesizarea instanței, copia suportului care conține activitățile de supraveghere tehnică și copii de pe

procesele-verbale se păstrează la instanța de judecată, în locuri speciale, în plic sigilat, la dispoziția exclusivă a judecătorului sau completului investit cu soluționarea cauzei.

(3) Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate, care privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, sînt redată de către procuror sau organul de urmărire penală, într-un proces-verbal în care se menționează autorizarea emisă pentru efectuarea acestora, numerele posturilor telefonice, datele de identificare ale sistemelor informatice, sau ale punctelor de acces, numele persoanelor ce au efectuat comunicările, dacă sînt cunoscute, data și ora fiecărei convorbiri sau comunicări în parte.

Procesul-verbal este semnat de către ofițerul operativ din cadrul organului competent.

(4) Despre încetarea măsurii de supraveghere tehnică, procurorul informează judecătorul de instrucție.

14. La art.167 alin.(1) textul „în termen de pînă la 3 ore de” se exclude.

15. Codul se completează cu articolul 170¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 170¹. Reținerea învinuitului în baza mandatului de arestare eliberat în lipsa lui

(1) În cazul în care în privința învinuitului care se sustrage de la urmărirea penală a fost eliberat mandat de arestare preventivă în lipsa lui, reținerea persoanei este obligatorie pentru executare de către orice colaborator al organului de urmărire penală sau al poliției care va găsi învinuitul.

(2) Reținerea persoanei în temeiul prevăzut la alin.(1) se efectuează conform procedurii prevăzute la art.167.

(3) Prin derogare de la art.167, în caz că învinuitul a fost găsit și reținut în afara teritoriului în care se face urmărirea penală, procesul-verbal de reținere va fi întocmit de către un ofițer de urmărire penală din cadrul organului de urmărire penală din teritoriul respectiv.

(4) Despre reținerea învinuitului în temeiul prevăzut la alin.(1) în termen de pînă la 3 ore este informat organul care efectuează urmărirea penală și procurorul.

(5) În termen de pînă la 24 ore persoana reținută este escortată la locul unde se efectuează urmărirea penală”.

16. Articolul 185 se completează cu două alineate (4¹) și (4²) cu următorul cuprins:

(4¹) În lipsa învinuitului chestiunea privind aplicarea arestării preventive poate fi examinată doar în cazul în care nu se cunoaște locul unde se află persoana pusă sub învinuire, precum și în cazul în care învinuitul se eschivează de la urmărirea penală.

(4²) În cazul aplicării arestării preventive în lipsa învinuitului, termenul indicat în mandatul de arestare curge din momentul reținerii pe teritoriul Republicii Moldova sau din momentul transmiterii autorităților statului a persoanei extrădate

din străinătate, iar în termen de pînă la 72 ore persoana reținută sau extrădată trebuie să fie adusă în fața judecătorului de instrucție pentru a i se da explicații și a i se anunța motivele și temeiurile arestării, precum și dreptul de a contesta mandatul de arestare în ordinea stabilită.

17. La art.173 alin.(1) textul „dar nu mai tîrziu de 6 ore, ” se exclude.

18. La art.173 alin.(4) textul „dacă aceasta o cere caracterul deosebit al cauzei” se substituie cu textul „dacă există riscul împiedicării desfășurării operative a unor acțiuni procesuale sau reținerii complicelor”, iar cuvintele „72 de ore” se înlocuiesc cu cuvintele „12 ore”.

19. Articolul 195 se completează cu alineatul (6¹) care va avea următorul cuprins:

„(6¹) Măsura preventivă neprivativă de libertate încetează de drept în cazul în care, în termen de 10 zile din momentul cînd i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive, bănuitul nu a fost pus sub învinuire.

20. Articolul 201 se modifică și va avea următorul cuprins:

Articolul 201. Amendă judiciară

(1) Amendă judiciară este o sancțiune bănească aplicată de către instanța de judecată sau de procuror persoanei care a comis o abatere în cursul procesului penal.

(2) Amendă judiciară se stabilește în unități convenționale. Unitatea convențională de amendă judiciară este egală cu 20 de lei.

(3) Amendă judiciară se aplică în mărime de la 10 la 150 unități convenționale.

(4) Procurorul poate sancționa cu amendă judiciară următoarele abateri în cadrul urmăririi penale:

1) neexecutarea ordonanței de aducere silită;

2) tergiversarea de către expert, interpret sau traducător a executării însărcinărilor primite;

3) neprezentarea nejustificată a martorului, expertului, specialistului, interpretului, traducătorului sau apărătorului legal citați la organul de urmărire penală, procuror și neinformarea acestora despre imposibilitatea prezentării, cînd prezența lor este necesară;

4) neluarea de către conducătorul unității, în care urmează să se efectueze o expertiză, a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia, precum și împiedicarea de către orice persoană a efectuării expertizei în condițiile legii;

5) neîndeplinirea obligației de prezentare, la cererea organului de urmărire penală sau a procurorului obiectelor sau a documentelor de către conducătorul unității sau de către persoanele însărcinate cu aducerea la îndeplinire a acestei obligații;

6) nerespectarea obligației de păstrare a mijloacelor de probă;

7) neîndeplinirea de către organul de urmărire penală, organul care exercită activitate operativă de investigații, organul constatator, a indicațiilor scrise ale procurorului, în termenul stabilit de acesta;

8) neîndeplinirea obligației prevăzute de art. art. 135, 136, 303, 214 de către furnizorii de servicii de telecomunicații, informatice sau financiare;

9) neîndeplinirea obligației prevăzute de art. 133 de către instituțiile poștale, sau de orice alte persoane fizice sau juridice care efectuează activități sau transfer de informații;

10) abuzul de drept constant în exercitarea cu-rea credință a drepturilor procesuale și procedurale de către părți, reprezentanți legali ai acestora ori avocații lor;

11) împiedicarea în orice mod a exercitării, în legătură cu procesul, a atribuțiilor care le revin organelor de urmărire penală, organelor care exercită activitate operativă de investigații, organelor constatatoare, în condițiile legii;

12) manifestările ireverențioase ale părților, avocaților acestora, martorilor, experților, interpreților, sau ale oricăror alte persoane, față de organul de urmărire penală, organul care exercită activitate operativă de investigații, organul constatator, procuror;

13) nerespectarea obligațiilor prevăzute de art.212 privind confidențialitatea urmăririi penale;

14) alte abateri în cadrul urmăririi penale pentru care prezentul cod prevede amenda judiciară.

(5) Instanța de judecată poate sancționa cu amendă judiciară următoarele abateri în cadrul judecării cauzei:

1) neîndeplinirea de către orice persoană prezentă la ședința de judecată a măsurilor luate de către președintele ședinței în conformitate cu cerințele art.334;

2) neexecutarea ordonanței sau a încheierii de aducere silită;

3) neprezentarea nejustificată a martorului, expertului, specialistului, interpretului, traducătorului sau apărătorului legal citați la organul de urmărire penală sau instanță, precum și a procurorului la instanță și neinformarea acestora despre imposibilitatea prezentării, când prezența lor este necesară;

4) tergiversarea de către expert, interpret sau traducător a executării însărcinărilor primite;

5) neluarea de către conducătorul unității, în care urmează să se efectueze o expertiză, a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia;

6) neîndeplinirea obligației de prezentare, la cererea organului de urmărire penală sau a instanței, a obiectelor sau a documentelor de către conducătorul unității sau de către persoanele însărcinate cu aducerea la îndeplinire a acestei obligații;

7) nerespectarea obligației de păstrare a mijloacelor de probă;

8) alte abateri în cadrul judecării cauzei pentru care prezentul cod prevede amenda judiciară.

(6) Amenda judiciară se aplică de către procurorul ierarhic superior, la demersul procurorului care conduce sau exercită urmărirea penală, prin ordonanță, iar de instanța de judecată prin încheiere.

(7) Încheierea instanței de judecată privind aplicarea amenzii judiciare poate fi atacată cu recurs.

(8) Ordonanța procurorului privind aplicarea amenzii judiciare poate fi atacată cu plîngere judecătorească de instrucție. Încheierea pronunțată de judecătorul de instrucție poate fi atacată cu recurs.

(9) Aplicarea amenzii judiciare nu înlătură răspunderea penală în cazul în care fapta constituie infracțiune.

20/1 La art.202 se completează cu alin. (5) cu următorul conținut “Măsurile asiguratorii se aplică pentru asigurarea aplicării confiscării speciale se pot lua asupra bunurilor bănuितului, învinuitului, inculpatului sau a altor persoane prevăzute la art.106 Cod penal”

La art.203 alin.(2) după sintagma „acțiunea civilă” de introdus sintagma „garantarea executării pedepsei amenzii”.

La art.204 alin. (1) la final se completează cu propoziția „Sub sechestru pot fi puse și bunurile care aparțin altor persoane și care pot fi supuse confiscării speciale în condițiile art.106 Cod penal”.

La art.205 alin.(1) de expus în următoarea redacție:

„Punere sub sechestru a bunurilor poate fi aplicată de către organul de urmărire penală sau instanță în baza unuia din următoarele temeieri:

- a) înaintarea acțiunii civile;
- b) posibilitatea aplicării confiscării speciale;
- c) garantarea executării amenzii penale pentru săvîrșirea infracțiunii incriminate bănuितului, învinuitului, inculpatului;
- d) presupunerea întemeiată că bănuitul, învinuitul, inculpatul sau alte persoane la care se află bunurile urmărite le pot tăinui, deteriora, cheltui.”

21. La art.212 alin.(1) cuvintele „persoanei care efectuează urmărirea penală” se substituie cu cuvintele „procurorului care exercită sau conduce urmărirea penală”.

22. Articolul 259 se exclude.

23. Articolul 262 se modifică și va avea următorul conținut:

Articolul 262. Sesizarea organului de urmărire penală

(1) Organul de urmărire penală poate fi sesizat despre săvîrșirea sau pregătirea pentru săvîrșirea unei infracțiuni prevăzute de Codul penal prin:

- 1) plîngere;
- 2) denunț;
- 3) autodenunț;
- 4) autosesizarea de către procuror ori organele de urmărire penală.

(2) În cazul depistării unei informații din care reiese o bănuială rezonabilă despre comiterea unei infracțiuni nemijlocit de către procuror sau organele de urmărire penală, se întocmește un proces verbal în care se expun circumstanțele depistate și se efectuează urmărirea penală.

(3) În orice caz de deces al persoanei aflate în custodia statului în legătură cu urmărirea penală sau executarea pedepsei, procurorul se autosesizează în condițiile alin.(2).

(4) Orice declarație, plîngere sau alte circumstanțe ce oferă temei de a presupune că persoana a fost supusă acțiunilor de tortură, tratament inuman sau degradant urmează a fi examinate de către procuror, în modul prevăzut la art.274, în procedură separată.

(5) Examinarea sesizărilor despre infracțiuni comise de către Președintele Parlamentului, Președintele Republicii Moldova, Prim-ministru, Președintele Curții Constituționale, Președintele Curții Supreme de Justiție se face de către Procurorul General sau un procuror desemnat de către acesta. Examinarea sesizărilor despre infracțiuni comise de către Procurorul General se face de către procurorul care este desemnat de către Consiliul Superior al Procurorilor. Organul de urmărire penală care a primit o sesizare despre infracțiunile săvârșite de persoanele indicate este obligat să o trimită imediat pentru examinare la Procurorul General sau, după caz, la Consiliul Superior al Procurorilor.

24. Codul se completează cu art. 264¹ cu următorul conținut:

Art.264¹ Autosesizarea de către procuror ori de către organul de urmărire penală

Autosesizarea este actul de înștiințare făcut de către procuror sau organele de urmărire penală în cazul obținerii informației despre infracțiuni exercitînd obligațiunile de serviciu.

25. Articolul 265 va avea următorul cuprins:

Articolul 265. Obligativitatea primirii și examinării sesizărilor despre infracțiuni

(1) Organul de urmărire penală este obligat să primească sesizările despre infracțiunile săvârșite, pregătite sau în curs de pregătire chiar și în cazul în care cauza nu este de competența lui. Persoanei care a depus sesizarea i se eliberează imediat un certificat despre acest fapt, indicîndu-se persoana care a primit sesizarea și timpul cînd aceasta a fost înregistrată.

(2) Împotriva refuzului organului de urmărire penală de a primi sesizarea despre infracțiune persoana interesată poate înainta imediat plîngere în condițiile art.298-299² și 313, dar nu mai tîrziu de 5 zile de la momentul refuzului.

(3) În cazul parvenirii unor sesizări care după formă sau/și conținut nu corespund prevederilor art.262-264 și datele, detaliile omise sînt relevante pentru adoptarea unei hotărîri asupra sesizării, cu concursul persoanei ce a depus sesizarea, cît mai curînd posibil, ele vor fi întocmite potrivit prevederilor legale, urmînd a se decide conform legii.

26. Art.269 alin.(1) se expune în variantă nouă: „Organul de urmărire penală al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art.236-258, 279 din Codul penal și la art.324-326, 330-335 din Codul penal, dacă valoarea sumei, bunului

care formează obiectul infracțiunii sau a daunei cauzate depășește 1 000 u.c., iar în privința infracțiunilor prevăzute la art.191 alin.(4), (5) și art.327-329 din Codul penal – numai în cazurile în care prejudiciul respectiv a fost cauzat în exclusivitate autorităților și instituțiilor publice, întreprinderilor de stat sau bugetului public național”.

27. La art..270 alin.(1) lit.g), după sintagma „ofițeri de urmărire penală” se introduce sintagma”colaboratori de poliție și colaboratori ai organelor care exercită activitate operativă de investigație”

28. După art.270 se introduce articolul 270¹ cu următorul cuprins:

Art.270¹ Competența procuraturilor specializate la conducerea și exercitarea urmăririi penale.

(1) **Procuratura Anticorupție** conduce urmărirea penală în cauzele penale aflate în gestiunea organului de urmărire penală al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției sau exercită urmărirea penală în privința infracțiunilor de corupție și celor conexe acestora.

(2) **Procuratura militară** exercită urmărirea penală în privința infracțiunilor, prevăzute de Partea specială a Codului penal, săvârșite de:

1) persoane din efectivul de soldați, din corpul de sergenți și din corpul de ofițeri ale Armatei Naționale, din efectivul Trupelor de Carabinieri (trupele de interne) ale Ministerului Afacerilor Interne, al Departamentului Situații Excepționale, Serviciului de Informații și Securitate, Trupelor de Grăniceri, Serviciului de Protecție și Pază de Stat;

2) persoane atestate din efectivul instituțiilor penitenciare;

3) supuși ai serviciului militar în timpul concentrărilor.

(3) Procuratura de transport conduce urmărirea penală în cauzele penale aflate în gestiunea organului de urmărire penală din cadrul subdiviziunilor specializate în transporturi feroviar, aerian și naval constituite în Ministerul Afacerilor Interne sau exercită urmărirea penală în privința infracțiunilor săvârșite în teritoriile, stabilite prin lege, ale transporturilor feroviar, aerian și naval.

29. Articolul 274 se modifică și va avea următorul conținut:

Art. 274 Începerea urmăririi penale

(1) Organul de urmărire ori procurorul sesizați în modul prevăzut în art.262 și 273 ale prezentului Cod pornesc urmărirea penală prin efectuarea primei acțiuni procesuale în cazul în care, din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor de constatare, rezultă o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune și nu există vreuna din circumstanțele care exclud urmărirea penală, informând despre aceasta persoana care a înaintat sesizarea sau organul respectiv.

(2) Organul de urmărire penală, în termen de 24 de ore de la începerea urmăririi penale informează în scris procurorul cu prezentarea materialelor de urmărire penală. În cazul în care procurorul consideră că lipsesc temeiurile pentru a începe urmărirea penală, el prin ordonanță va dispune încetarea urmăririi penale .

(3) Dacă din cuprinsul actului de sesizare rezultă vreunul din cazurile care împiedică pornirea urmăririi penale, organul de urmărire penală înaintează procurorului actele întocmite cu propunerea de a nu porni urmărirea penală. În cazul în care procurorul refuză pornirea urmăririi penale, el emite o ordonanță motivată și anunță despre aceasta persoana care a înaintat sesizarea. În cazul în care fapta constituie o contravenție, procurorul concomitent pornește cauza contravențională, o examinează și aplică sancțiunea contravențională. Dacă aplicarea sancțiunii contravenționale nu este de competența procurorului, cauza se trimite spre examinare judecătorului de instrucție. Dacă procurorul consideră că nu sînt circumstanțe care împiedică urmărirea penală, el restituie actele, cu indicația sa, organului de urmărire penală pentru efectuarea urmăririi penale.

(6) Ordonanța de a refuza începerea urmăririi penale poate fi atacată, prin plîngere, în condițiile art.298-299² și 313.

(7) Dacă ulterior se constată că nu a existat sau că a dispărut circumstanța pe care s-a bazat decizia de a refuza pornirea urmăririi penale, inclusiv dacă fapte noi sau recent descoperite au apărut, sau dacă un viciu fundamental a afectat hotărîrea adoptată, procurorul ierarhic superior sau procurorul care a adoptat soluția anulează ordonanța și dispune începerea urmăririi penale.”

30. Articolul 275:

alineatul unic devine alineatul (1);

la alineatul (1), punctul 5) după cuvintele „lipsește plîngerea victimei” se completează cu cuvintele „sau plîngerea prealabilă a fost retrasă”.

se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) În cazurile prevăzute la alin.(1) pct.4), urmărirea penală continuă dacă făptuitorul nu și-a exprimat acordul pentru aplicarea prescripției sau amnistiei. Dacă de la data săvîrșirii infracțiunii au trecut 25 de ani, prescripția se aplică chiar dacă făptuitorul nu a fost identificat.”

31. Articolul 276:

alineatele (5) și (6) vor avea următorul cuprins:

(5) La împăcarea părții vătămate cu bănuitul, învinuitul, inculpatul în cazurile menționate la alin.(1), precum și în cazurile retragerii plîngerii prelabile de către victimă, partea vătămată, urmărirea penală încetează. Împăcarea și retragerea plîngerii prelabile sînt personale și produc efecte doar dacă au intervenit pînă la retragerea completului de judecată pentru deliberare.

(6) Pentru persoanele lipsite de capacitate de exercițiu împăcarea sau retragerea plîngerii prelabile se poate face numai de reprezentanții lor legali. Persoanele cu capacitatea de exercițiu limitată se pot împăca sau își pot retrage plîngerea prealabilă cu încuviințarea reprezentanților lor legali. Împăcarea poate avea loc și în cazul în care urmărirea penală a fost pornită din oficiu.

se completează cu alineatele (6¹) și (6²), cu următorul cuprins:

(6¹) În cazul în care urmărirea penală este pornită din oficiu sau la cererea unor substituiți procesuali și pe parcurs se stabilesc circumstanțe ce impun necesitatea plîngerii prelabile, victima urmează să o depună sau respectiv să o însușească personal, cu excepțiile prevăzute de lege.

(6²) Retragerea plîngerii prealabile produce efecte irevocabile și victima nu poate reveni asupra ei, precum nu poate formula o nouă plîngere pentru aceeași faptă. Pentru a produce efecte, retragerea plîngerii prealabile trebuie să fie totală și necondiționată.

32. După articolul 276 se introduce articolul 276¹, care va avea următorul cuprins:

Articolul 276¹ Rolul procurorului la împăcarea părților

„(1) Actul de împăcare devine valabil doar cu acceptarea procurorului, care asigură respectarea intereselor generale ale societății, prejudiciate prin fapta social periculoasă.

(2) Procurorul acceptă împăcarea părților, cu excepția cazurilor în care:

1) în privința făptuitorului pe parcursul ultimului an a fost dispusă încetarea urmăririi penale sau încetarea procesului penal în baza 285 alin.(1) pct.1), pe motivul intervenirii împăcării părților;

2) făptuitorul nu și-a recunoscut vinovăția;

3) făptuitorul a aplicat constrîngerea fizică sau psihică față de partea respectivă în proces, succesori sau reprezentant, în scopul ca aceasta să participe la actul de împăcare sau acordul de împăcare nu a fost semnat conștient și benevol;

4) făptuitorul refuză să colaboreze cu organul de urmărire penală sau procurorul în vederea identificării altor participanți la comiterea faptei prejudiciabile.

(3) Acceptarea împăcării părților din partea procurorului poate fi condiționată, concomitent cu obligația de a nu săvîrși infracțiuni și de a comunica orice schimbare de domiciliu, de stabilirea față de făptuitor pe un termen de 1 an, trei sau mai multe din următoarele obligații:

- să nu părăsească țara decît în condițiile stabilite de procuror;
- să nu săvîrșească contravenții;
- să continue lucrul sau studiile;
- să nu intre în legătură cu anumite persoane și să comunice cu ele;
- să nu meargă în locuri anumite stabilite, inclusiv la ore anumite stabilite;
- să nu exercite activități de natura acelorora de care s-a folosit la comiterea infracțiunii;

- să nu consume alcool sau droguri;
- să urmeze un anumit tratament;
- să depună, în termen de 5 zile, o cauciune, al cărei quantum este fixat de procuror, de la 25 la 250 unități convenționale, în dependență de starea materială a persoanei și de caracterul infracțiunii comise.

(4) Controlul asupra respectării obligațiilor stabilite de procuror este exercitat de organul de poliție în a cărui rază teritorială locuiește făptuitorul. Pe parcursul anului respectiv făptuitorul este obligat să se prezinte la poliție ori de cîte ori este citat.

(5) În cazurile în care făptuitorul nu a respectat obligațiile stabilite de procuror, ordonanța de încetare a urmăririi penale este anulată și procurorul trimite

cauza penală în judecată cu rechizitoriu, iar cauțiunea depusă se face venit la bugetul de stat de către instanța care judecă cauza. Cauțiunea se restituie, în baza deciziei procurorului, dacă făptuitorul a îndeplinit obligațiile stabilite.

(6) Acceptarea sau refuzul de a accepta împăcarea părților din partea procurorului are loc printr-o ordonanță motivată, care poate fi atacată de către părți în condițiile stabilite la art.313.

33. La articolul 284 alineatul (4), cuvintele „,fixînd termenul efectuării acesteia” se exclud.

34. La articolul 285:

la alineatul (6¹) cuvîntul „și” se înlocuiește cu cuvîntul „cu”.

alineatul (8), cuvintele „cu indicarea termenului pentru efectuarea acesteia” se exclud.

35. După articolul 285 se introduce articol nou 285¹ cu următorul conținut:

Articolul 285¹ Încetarea urmăririi penale în legătură cu neidentificarea persoanei care a comis infracțiunea

(1) Dacă în cadrul urmăririi penale nu a fost stabilită persoana care a comis infracțiunea și s-au epuizat toate posibilitățile de a acumula probe suplimentare, atunci urmărirea penală se încetează la propunerea organului de urmărire penală în baza ordonanței procurorului.

(2) În cazul în care au decăzut sau nu se confirmă temeiurile prevăzute la alin.(1) din prezentul articol, urmărirea penală este reluată.

36. La articolul 287, alineatul (1) după cuvintele „procurorul ierarhic superior” se completează cu „sau procurorul care a adoptat soluția”.

37. Articolele 287¹ – 287³ - se exclud.

38. La articolul 290, alineatul (1) cuvintele „aprobat de procurorul ierarhic superior” se exclud.

39. La articolul 292 alineatul (2), cuvintele „și se dispune termenul pentru urmărire” se exclud.

40. Articolele 296¹ și 296² se exclud.

41. Capitolul VII va avea următorul cuprins:

“ CONTROLUL DE CĂTRE PROCUROR AL LEGALITĂȚII ACȚIUNILOR, INACȚIUNILOR ȘI ACTELOR”

42. Articolul 298 va avea următorul cuprins:

Articolul 298. Plîngerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate operativă de investigații

(1) Împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate operativă de investigații poate înainta plângere bănuitul, învinuitul, reprezentantul lor legal, apărătorul, partea vătămată, partea civilă, partea civilmente responsabilă și reprezentanții acestora, precum și alte persoane drepturile și interesele legitime ale cărora au fost lezate de către aceste organe.

(2) Plângerea se adresează procurorului care conduce urmărirea penală și se depune fie direct la acesta, fie la organul de urmărire penală. În cazurile în care plângerea a fost depusă la organul de urmărire penală, acesta este obligat ca în termen de 48 de ore de la primirea ei să o înainteze procurorului împreună cu explicațiile sale, atunci când acestea sunt necesare.

(3) Plângerea depusă în condițiile prezentului articol nu suspendă executarea acțiunii sau actelor atacate dacă persoana care efectuează urmărirea penală sau activitate operativă de investigații sau procurorul care conduce urmărirea penală nu consideră aceasta necesar.

43. Articolul 299 va avea următorul cuprins:

“Articolul 299. Examinarea plîngerii

(1) Procurorul, în termen de cel mult 15 zile de la primirea plîngerii înaintate în condițiile art.298, este obligat să o examineze și să comunice decizia sa persoanei care a depus plângerea.

(2) În cazul în care plângerea se respinge, procurorul, prin ordonanță, urmează să expună motivele pentru care o consideră neîntemeiată, explicînd, totodată, modalitatea contestării hotărîrii sale la procurorul ierarhic superior.

44. Articolul 299¹ va avea următorul cuprins:

„Articolul 299¹. Plîngerea împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor procurorului

(1) Persoanele indicate la art.298 alin.(1) pot declara plîngere împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor efectuate sau dispuse de procurorul care conduce urmărirea penală sau exercită nemijlocit urmărirea penală sau împotriva celor care au fost efectuate sau dispuse pe baza dispozițiilor date de către procurorul respectiv.

(3) În cazurile în care acțiunile, inacțiunile și actele au fost efectuate sau dispuse de procurorul teritorial sau cel al procuraturii specializate, precum și de adjuncții lor, plîngerea se examinează cu titlu de control ierarhic de Procurorul General sau adjuncții lui sau de procurorii, șefi ai direcțiilor, secțiilor și serviciilor Procuraturii Generale. În cazurile în care acțiunile, inacțiunile și actele au fost efectuate sau dispuse de procurorii, șefi ai direcțiilor, secțiilor și serviciilor Procuraturii Generale, plîngerea se examinează cu titlu de control ierarhic de Procurorul General sau adjuncții lui.

(4) Plîngerea se adresează, în termen de 15 zile, procurorului ierarhic superior și se depune fie direct la acesta, fie la organul de urmărire penală sau la procuror. În cazurile în care plîngerea a fost depusă la organul de urmărire penală sau la procuror, aceștia sînt obligați ca în termen de 48 de ore de la primirea ei să o

înainteză procurorului ierarhic superior, însoțită de explicațiile sale, atunci când acestea sunt necesare.

(5) Ordonanțele prin care procurorul ierarhic superior a soluționat plîngerea nu mai pot fi atacate cu plîngere la procurorul ierarhic superior. Împotriva lor persoana poate face plîngere la judecătorul de instrucție.

(6) *Ordonanțele adoptate de către Procurorul General pot fi atacate cu plîngere la Curtea de Apel Chișinău, care o examinează în condițiile art.313.*

45. După articolul 299¹, codul se completează cu art.299², care va avea următorul cuprins:

“Articolul 299². Examinarea plîngerii

(1) Plîngerea se examinează de către procurorul ierarhic superior în termenul și în condițiile prevăzute la art.299, care se aplică în mod corespunzător. În cazurile în care admite plîngerea, procurorul ierarhic superior este în drept să:

- schimbe temeiul de drept al soluției atacate;
- să excludă din sau să modifice actele atacate unele elemente de fapt pe baza cărora s-a dispus soluția atacată.

(2) În cazurile în care examinarea plîngerii înaintate este de competența judecătorului de instrucție, procurorul sau, după caz, procurorul ierarhic superior, în termen de 5 zile, trimite plîngerea la judecătorul de instrucție împreună cu materialele respective de urmărire penală.”

45-1. La art.303, alin.(2) se completează cu punctele 6), 7), 8) cu următorul cuprins:

- „6) cercetarea și/sau ridicarea corespondenței;
- 7) monitorizarea tranzacțiilor financiare și dezvoltarea datelor financiare;
- 8) controalele în trafic.”

46. la art.304 alin.(1) cuvintele „, măsurilor operative de investigații” și „sau cu Legea privind activitatea operativă de investigații” se exclud.

După alineatul (1) se introduce un nou alineat (1¹) care va avea următorul conținut:

„(1¹) Pentru autorizarea efectuării măsurilor operative de investigații procurorul întocmește o ordonanță motivată pe care o prezintă judecătorului de instrucție, solicitînd acordul pentru desfășurarea acestora.”

47. La articolul 313 alineatul (6) cuvintele „este irevocabilă” se înlocuiesc cu cuvintele „poate fi atacată cu recurs la instanța judecătorească ierarhic superioară în termen de 3 zile de la data adoptării”.

48. La articolul 321, după alineatul (5), se introduce un nou alineat (5¹), cu următorul cuprins:

„(5¹) În scopul căutării inculpatului care se ascunde de judecată, avînd drept temei încheierea de anunțare în căutare a inculpatului, organele afacerilor

interne sunt în drept să realizeze măsurile operative de investigație stipulate în secțiunea a 9-a prim din prezentul Cod.”.

49. Articolul 332 se completează cu alineatul (1¹) care va avea următorul cuprins:

„(1¹) Încetarea procesului penal pe motivul intervenirii împăcării părților nu se admite în cazurile în care:

- în privința inculpatului pe parcursul ultimului an a fost dispusă încetarea urmăririi penale sau încetarea procesului penal în baza art.285 alin.(1) pct.1);

- lipsește acordul scris al procurorului pentru acceptarea împăcării pe motiv că există cel puțin una din circumstanțele prevăzute la art.276¹ alin.(2) pct.2) - 4).”

50. La art.407 alineatul (2) cuvântul „doar” se înlocuiește cu cuvântul „și”.

51. 2. Articolul 453 se va expune în următoarea redacție:

„Articolul 453. Temeiurile pentru recurs în anulare

(1) Hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei în cazurile în care:

a) când un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea pronunțată;

b) când instanța de judecată internațională, prin hotărîrea sa, a constatat o încălcare a drepturilor și libertăților omului, care poate fi reparată la o nouă judecare;

c) când Curtea Constituțională a recunoscut neconstituțională prevederea legii aplicate în cauza respectivă;

d) când persoana condamnată a fost extrădată, cu condiția excluderii din hotărîrea de condamnare a unor capete de învinuire;

e) când organele judiciare, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au adoptat hotărîri ce au avut drept consecință represiunea politică.

(2) Hotărârile irevocabile emise în cadrul controlului judiciar al procedurii prejudiciare, altele decît cele ce se referă la măsurile preventive, pot fi atacate cu recurs în anulare numai dacă au fost adoptate cu grave erori de drept.

(3) Recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe motivele prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat, invocîndu-se aceleași motive.”.

52. Se introduce în Partea specială la TITLUL II **Capitolul V¹** „Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare”, care va avea următorul conținut:

1. Secțiunea a 1 „*Recursul în interesul legii*”, care va cuprinde următoarele articole:

art.465¹ „*Cererea de recurs în interesul legii*”, care va avea următorul conținut:

(1) Pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, Procurorul General, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, conducerea (*Plenul Curții Supreme de Justiție*) Curții Supreme de Justiție sau curțile de apel au îndatorirea să ceară Curții Supreme de Justiție să se pronunțe asupra chestiunilor de drept, care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

(2) Cererea trebuie să cuprindă soluțiile diferite date problemei de drept și motivarea acestora, jurisprudența Curții Constituționale, a Curții Supreme de Justiție, a Curții Europene a Drepturilor Omului sau, după caz, a Curții de Justiție a Uniunii Europene, opiniile exprimate în doctrină relevante în domeniu, precum și soluția ce se propune a fi pronunțată în recursul în interesul legii.

(3) Cererea de recurs în interesul legii trebuie să fie însoțită, sub sancțiunea respingerii ca inadmisibilă, de copii ale hotărârilor judecătorești definitive din care rezultă că problemele de drept, care formează obiectul judecății, au fost soluționate în mod diferit de instanțele judecătorești.

art.465² „*Condițiile de admisibilitate*”, care va avea următorul conținut:

Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovadă că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează la cerere.

art.465³ „*Judecarea recursului în interesul legii*”, care va avea următorul conținut:

(1) Recursul în interesul legii se judecă de un complet format din președintele Curții Supreme de Justiție, președinții de colegii din cadrul acesteia, un număr de **14** judecători din colegiul în a cărui competență intră chestiunea de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, precum și câte **2** judecători din cadrul celorlalte colegii. Președintele completului este președintele Curții Supreme de Justiție.

(2) În cazul în care chestiunea de drept prezintă interes pentru două sau mai multe colegii, președintele Curții Supreme de Justiție stabilește colegiile din care provin cei **20** de judecători.

(3) După sesizarea Curții Supreme de Justiție, președintele acesteia va lua măsurile necesare pentru desemnarea aleatorie a judecătorilor din cadrul colegiului în a cărei competență intră chestiunea de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, precum și a judecătorilor din celelalte colegii ce intra în alcătuirea completului prevăzut la alin.(1).

(4) La primirea cererii, președintele completului va desemna un judecător din cadrul colegiului în a cărei competență intră chestiunea de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, pentru a întocmi un raport asupra recursului în interesul legii. În cazul în care chestiunea de drept prezintă interes pentru două sau mai multe colegii, președintele completului va desemna 3 judecători din cadrul acestor colegii pentru întocmirea raportului. Raportorii nu sunt incompatibili.

(5) În vederea întocmirii raportului, președintele completului poate solicita unor specialiști recunoscuți opinia scrisă asupra chestiunilor de drept soluționate diferit.

(6) Raportul va cuprinde soluțiile diferite date problemei de drept și argumentele pe care se fundamentează, jurisprudența relevantă a Curții Constituționale, a Curții Supreme de Justiție, a Curții Europene a Drepturilor Omului, a Curții de Justiție a Uniunii Europene și opinia specialiștilor consultați, dacă este cazul, precum și doctrina în materie. Totodată, judecătorul sau, după caz, judecătorii raportori vor întocmi și vor motiva proiectul soluției ce se propune a fi dată recursului în interesul legii.

(7) Ședința completului se convoacă de președintele acestuia, cu cel puțin 20 de zile înainte de desfășurarea acesteia. Odată cu convocarea, fiecare judecător va primi o copie a raportului și a soluției propuse.

(8) La ședință participă toți judecătorii completului. Dacă există motive obiective, aceștia vor fi înlocuiți, cu respectarea regulilor prevăzute la alin.(3).

(9) Recursul în interesul legii se susține în fața completului, după caz, de Procurorul General sau de procurorul desemnat de acesta, de judecătorul desemnat de conducerea Curții Supreme de Justiție, respectiv a curții de apel.

(10) Recursul în interesul legii se judecă în cel mult 3 luni de la data sesizării instanței, iar soluția se adoptă cu cel puțin două treimi din numărul judecătorilor completului. Nu se admit abțineri de la vot.

art.465⁴ „*Conținutul hotărârii și efectele ei*”, care va avea următorul cuprins:

(1) Asupra cererii de recurs în interesul legii completul Curții Supreme de Justiție se pronunță prin decizie.

(2) Decizia se pronunță numai în interesul legii și nu are efecte asupra hotărârilor judecătorești examinate și nici cu privire la situația părților din acele procese.

(3) Decizia se motivează în termen de cel mult 30 de zile de la pronunțare și se publică în cel mult 15 zile de la motivare în Monitorul Oficial, Partea I.

(4) Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial.

2. Secțiunea a 2-a „*Sesizarea Curții Supreme de Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept*”, care va cuprinde următoarele articolele:

art.465⁵ „*Obiectul sesizării*”, care va avea următorul conținut:

Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Curții Supreme de Justiție, al curții de apel, investit cu soluționarea cauzei în ultima instanță, constată că o problemă de drept de care depinde soluționarea cauzei respective a fost dezlegată diferit în practica instanțelor, va putea solicita colegiului penal a Curții Supreme de Justiție să pronunțe o hotărâre prealabilă, prin care să dea rezolvare problemei de drept cu care a fost sesizată.

art.465⁶ „*Procedura de judecată*”, care va avea următorul conținut:

(1) Sesizarea colegiului penal al Curții Supreme de Justiție se face, din oficiu sau la cererea părților, după dezbateri contradictorii și dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art.465⁵, prin încheiere, care nu este supusă nici unei căi de atac. Cererea părților trebuie să fie însoțită, sub sancțiunea respingerii ca inadmisibilă, de prezentarea dezlegărilor diferite în practica instanțelor ale problemei de drept sesizate.

(2) Prin aceeași încheiere se poate suspenda judecarea cauzei până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea problemei de drept. În cazul în care inculpatul se afla în arest la domiciliu sau este arestat preventiv, se aplică în mod corespunzător prevederile art.186 pe toată durata suspendării.

(3) La primirea sesizării, președintele colegiului va desemna un judecător pentru a întocmi un raport asupra problemei de drept supuse judecării. Dispozițiile art.465³ alin. (5)-(8) se aplică în mod corespunzător.

(4) Raportul va fi comunicat părților, care, în termen de cel mult 15 zile de la comunicare, pot depune, în scris, prin avocat, concluzii privind problema de drept supusă judecării.

(5) Sesizarea se judecă fără citarea părților în cel mult 3 luni de la data investirii colegiului, iar soluția se adoptă cu jumătate plus unu, din numărul judecătorilor prezenți.

Nu se admit abțineri de la vot.

art.465⁷ „*Conținutul și efectele hotărârii*”, care va avea următorul cuprins:

(1) Asupra sesizării colegiului se pronunță prin decizie, numai cu privire la problema de drept supusă dezlegării.

(2) Dispozițiile art.465⁴ alin.(3) se aplica în mod corespunzător.

(3) Dezlegarea dată problemelor de drept este obligatorie pentru instanțe, inclusiv în cauza în legătură cu care s-a ridicat problema de drept, de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial.

53. La art.505, alin.(4) se exclude.

54. La art.511 alin.(2) se exclude.

55. Codul de procedură penală se completează în partea specială la titlul III cu capitolul VI¹, cu următorul cuprins:

„Capitolul VI¹

PROCEDURA PRIVIND URMĂRIREA PENALĂ ȘI JUDECAREA CAUZELOR PRIVIND INFRAȚIUNILE SĂVÎRȘITE DE PERSOANE DECEDATE

Articolul 523¹. Dispoziții generale

Urmărirea penală și judecarea cauzelor privind infracțiunile săvârșite de persoane decedate se efectuează potrivit procedurii obișnuite, cu derogările și completările prevăzute în prezentul capitol.

Articolul 523². Urmărirea penală și judecarea cauzei în privința persoanei decedate

(1) Urmărirea penală și judecarea cauzei în cazul tragerii la răspundere penală a persoanei decedate se efectuează cu participarea succesoriului acesteia.

(2) Succesorul persoanei decedate o reprezintă pe aceasta la efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de prezentul cod.

Articolul 523³. Succesorul învinuitului, inculpatului, admiterea în proces

(1) În procesul penal, succesor al învinuitului sau al inculpatului este recunoscută una din rudele lui apropiate care a manifestat dorința să exercite drepturile și obligațiile învinuitului sau inculpatului care a decedat.

(2) Recunoașterea rudei apropiate ca succesor al învinuitului sau inculpatului o decide procurorul sau, după caz, instanța de judecată, cu condiția că ruda apropiată solicită această calitate sau își exprimă acordul pentru o asemenea calitate. În cazul în care mai multe rude apropiate solicită această calitate, decizia de a alege succesorul îi revine procurorului sau instanței de judecată. Dacă, la momentul solicitării respective, lipsesc temeiuri suficiente pentru recunoașterea persoanei ca succesor al învinuitului sau inculpatului, hotărârea în cauză se ia imediat după constatarea acestor temeiuri.

(3) Ordonanța procurorului sau, după caz, hotărârea instanței de judecată se aduce la cunoștință succesorului cu explicarea drepturilor și obligațiilor pe care le însușește.

(4) Succesorul învinuitului sau inculpatului participă la procesul penal în locul învinuitului. El apără interesele persoanei decedate la efectuarea acțiunilor procesuale prin participare la ele. Succesorul învinuitului sau inculpatului nu îndeplinește atribuțiile apărătorului și poate angaja un avocat sau solicita desemnarea unui apărător care acordă asistență juridică garantată de stat.

(5) În cursul urmăririi penale și al întregului proces penal succesorul învinuitului sau inculpatului, pentru protejarea intereselor persoanei decedate reprezentate, în condițiile codului, exercită drepturile persoanei învinuite, inculpate, precum și a reprezentanților lor legali, prevăzute la art.64, 66 și 78, cu excepția celor indisolubile persoanei fizice cu calitatea procesuală respectivă, pe care le exercită în modul corespunzător. Despre înmînarea reprezentantului legal a informației în scris privitor la drepturile și obligațiile lui, precum și despre explicațiile necesare ce i s-au dat, se face mențiune în procesul-verbal respectiv.

(6) Succesorul învinuitului sau inculpatului are și alte drepturi și obligații prevăzute de prezentul cod, inclusiv dreptul de a lua cunoștință cu materialele acțiunilor procesuale efectuate cu participarea învinuitului sau inculpatului pînă la admiterea lui în proces.

(7) Succesorul învinuitului sau inculpatului nu poate fi asimilat de către procuror, organul de urmărire penală sau instanța de judecată cu calitatea de urmărit penal sau de inculpat al persoanei decedate interesele căreia le apără și cu caracterul cauzei penale care se cercetează cu participarea lui.

(8) Împotriva succesoriului persoanei decedate față de care se efectuează urmărirea penală sau se judecă cauza se pot lua, în această calitate, numai măsuri de constrângere aplicabile martorului.

Articolul 523⁴. Înlăturarea succesoriului din procesul penal

(1) Persoana nu are dreptul să participe și nu va fi admisă în procesul penal în calitate de succesori al învinuitului sau inculpatului, iar dacă a fost admisă va fi înlăturată din proces, în cazul în care este prezentă cel puțin una din următoarele circumstanțe:

1) dacă se află în relații de rudenie sau în relații de dependență personală cu persoana care participă la urmărirea penală sau la judecarea cauzei;

2) dacă a participat în această cauză în calitate de :

a) persoană care a efectuat urmărirea penală;

b) procuror care a luat parte la desfășurarea procesului penal;

c) judecător care a judecat cauza, inclusiv judecător de instrucție;

d) grefier, interpret, traducător, specialist sau expert, consultant al procurorului, mediator;

e) reprezentant al victimei, părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile sau reprezentant legal al victimei, părții vătămate, părții civile, succesori al părții vătămate sau părții civile;

3) dacă prin infracțiunea imputată persoanei decedate, învinuite sau inculpate i s-a cauzat prejudiciu material, fizic sau moral;

4) dacă este urmărită penal sau judecată pentru aceeași faptă sau pentru fapte conexe incriminate persoanei decedate, cu excepția cazurilor în care a fost adoptată hotărârea de scoatere de sub urmărirea penală, de încetare a urmăririi penale sau a procesului penal pe motive de reabilitare;

5) dacă a fost declarată, în modul stabilit de lege, ca incapabilă;

6) dacă a acordat anterior asistență juridică în cauza penală, precum și dacă se află în relații de rudenie sau relații de dependență personală cu persoana care a acordat asistență juridică;

7) dacă procurorul sau instanța constată că succesoriul nu este în stare să asigure persoanei decedate o reprezentare eficientă;

8) dacă se constată lipsa legăturii de rudenie cu învinuitul sau inculpatul decedat;

9) dacă a intervenit decesul succesoriului sau acesta s-a îmbolnăvit de o boală gravă care îl împiedică să ia parte la procesul penal, atestată printr-o concluzie medico-legală a unei instituții medicale de stat.

(2) Ruda apropiată a învinuitului sau a inculpatului recunoscută succesori al acestuia este în drept să renunțe la împuterniciri în orice moment al desfășurării procesului penal. Succesoriul este obligat de a face declarație în scris de abținere procurorului sau instanței de judecată, dacă intervin circumstanțe în care el nu poate participa în cauza penală.

(3) În cazul în care, după recunoașterea persoanei ca succesori al învinuitului sau inculpatului, se constată lipsa temeiurilor de a o menține în această calitate,

procurorul sau instanța, prin hotărîre motivată, încetează participarea acesteia la proces în calitate de succesori al învinuitului sau inculpatului.

(4) Hotărîrea procurorului sau a instanței de judecată cu privire la declarația de abținere, cu privire la renunțarea la împuterniciri sau cu privire la cererea de înlocuire sau de înlăturare a succesoriului din proces urmează să fie adoptată imediat, dar nu mai tîrziu de 3 zile de la data depunerii sau, după caz, din oficiu din momentul constatării circumstanțelor specificate la alin.(1). Hotărîrea adoptată se înmînează succesoriului înlocuit sau înlăturat cu explicarea modului și termenului de atac.

(5) În cazurile înlăturării succesoriului din proces, procurorul sau instanța vor înștiința rudele apropiate despre necesitatea admiterii în proces a unui alt succesori.

Articolul 523⁵. Disjungerea cauzei în privința persoanei decedate care a săvîrșit o faptă prejudiciabilă interzisă de legea penală

Dacă, la urmărirea penală a infracțiunilor săvîrșite cu participație, se constată că cineva din participanți după săvîrșirea infracțiunii a decedat, cauza în privința acestuia poate fi disjunsă în dosar separat.

Articolul 523⁶. Participarea apărătorului

(1) În procedura de urmărire și judecare a cauzelor despre infracțiuni săvîrșite de persoane decedate, participarea apărătorului este obligatorie din momentul adoptării ordonanței de punere sub învinuire a persoanei referitor la care se desfășoară procedura, dacă apărătorul nu a fost admis mai înainte în acest proces.

(2) Din momentul intrării apărătorului în proces, el are dreptul la întrevăderi cu succesoriul persoanei interesele căreia le apără, fără a se limita numărul și durata lor. Apărătorul dispune și de celelalte drepturi prevăzute în art.68, care se aplică în mod corespunzător.

Articolul 523⁷. Punerea sub învinuire, aducerea la cunoștință a învinuirii înaintate

(1) Dacă procurorul consideră că probele acumulate sînt concludente și suficiente, el emite o ordonanță de punere sub învinuire a persoanei decedate.

(2) Ordonanța de punere sub învinuire trebuie să cuprindă, pe lîngă elementele prevăzute la art.281, informații cu privire la ora și data decesului persoanei puse sub învinuire.

(3) În ordonanța de punere sub învinuire se face mențiune despre punerea sub învinuire a persoanei decedate conform articolului, alineatului și literei articolului din Codul penal care prevăd răspunderea pentru infracțiunea comisă.

(4) Procurorul aduce la cunoștința succesoriului învinuitului ordonanța de punere sub învinuire în prezența avocatului în decurs de 48 ore din momentul emiterii ei dar nu mai tîrziu de ziua în care succesoriul s-a prezentat la procuror sau a fost adus în mod silit conform art.199 și explică conținutul ei. Aceste acțiuni se atestă cu semnăturile procurorului, succesoriului, avocatului și altor persoane care

participă la această acțiune procesuală, aplicate pe ordonanța de punere sub învinuire, indicându-se data și ora.

(5) Copia de pe ordonanța de punere sub învinuire se înmânează succesorului ca și informația în scris cu privire la drepturile și obligațiile pe care le are un învinuit prevăzute la art.66, cu specificarea în informație că succesorul cu participarea căruia se efectuează urmărirea penală în privința persoanei decedate le însușește, cu excepția celor indisolubile persoanei fizice cu calitatea procesuală respectivă, pe care le exercită în modul corespunzător, și cu garanțiile ce țin de neasimilarea succesorului cu calitatea de urmărit penal al persoanei decedate. Aceste acțiuni, la fel, se vor consemna în ordonanța de punere sub învinuire, odată cu explicarea succesorului a drepturilor și obligațiilor prevăzute în art.66.

(6) După aducerea la cunoștință a învinuirii înaintate, procurorul propune succesorului să prezinte declarații cu privire la acuzațiile aduse învinuitului. Prezentarea declarațiilor date se va efectua în condițiile și cu respectarea garanțiilor specificate în art.104, care se aplică corespunzător. Succesorul este întrebat dacă în calitatea pe care o are, în baza împuternicirilor ce i-au fost acordate și al statutului procesual penal special, acceptă să facă declarații privitor la învinuirea care i se incriminează persoanei decedate. În cazul în care își expune acceptul consemnat corespunzător, succesorul este întrebat dacă recunoaște învinuirea ce i se impută persoanei decedate și i se propune să înscrie declarațiile în procesul-verbal respectiv, întocmit în conformitate cu prevederile art.260 și 261.

Articolul 523⁸. Terminarea urmăririi penale

(1) Dacă procurorul constată că au fost respectate dispozițiile prezentului cod privind urmărirea penală, că urmărirea penală este completă, că există probe suficiente, concludente și legal administrate, dispune una din următoarele soluții:

a) întocmește rechizitoriul prin care dispune trimiterea cauzei în judecată în privința persoanei decedate care a fost pusă sub învinuire, atunci când din materialele cauzei rezultă că fapta există, că a fost constatat că făptuitorul este persoana decedată și că aceasta este pasibilă răspunderii penale;

b) prin ordonanță motivată, încetează urmărirea penală sau scoate persoana de sub urmărire penală.

(2) Despre terminarea urmăririi penale procurorul informează succesorul învinuitului cu participarea căruia se desfășoară procedura și apărătorul, precum și ceilalți participanți la proces specificați la art.294. Persoanelor menționate li se explică dreptul de a lua cunoștință de materialele dosarului și li se comunică când și unde pot să-și realizeze acest drept. Modul de prezentare a materialelor dosarului, de depunere a cererilor și de soluționare a lor se reglementează de prevederile art.294 și 295.

(3) Soluția de trimitere în judecată a cauzei se dispune când succesorul învinuitului nu și-a exprimat acordul pentru încetarea urmăririi penale în legătură cu intervenirea decesului făptuitorului, conform art.275 pct.5), și insistă asupra examinării cauzei în instanța de judecată în vederea reabilitării persoanei decedate.

(4) Copia de pe rechizitoriu se înmânează obligatoriu apărătorului și succesorului învinuitului.

(5) Încetarea urmăririi penale în legătură cu intervenirea decesului făptuitorului, conform art.275 pct.5), se dispune numai cu acordul benevol prealabil al succesorului învinuitului declarat în scris.

(6) Procurorul informează succesorul asupra efectelor cu caracter penal și civil ce rezultă din încetarea urmăririi penale sau procesului penal în privința persoanei decedate.

(7) *Declararea acordului pentru încetarea urmăririi penale în privința persoanei decedate în legătură cu intervenirea decesului nu poate constitui o prejudiciere a intereselor persoanei decedate. Faptul dării acordului pentru încetarea urmăririi penale nu poate servi ca dovadă a recunoașterii vinovăției.*

(8) Ordonanța de încetare a urmăririi penale se adoptă în conformitate cu prevederile art.285. Copia de pe aceasta se înmânează persoanelor interesate, explicându-li-se modul și termenul de atac.

Articolul 523⁹. Judecarea cauzei

(1) Judecarea cauzelor trimise instanței în baza art.523⁸ se face în ședință de judecată, potrivit dispozițiilor din Partea specială titl.II cap.I, II și III, cu participarea obligatorie a procurorului, apărătorului și succesorului.

(2) La ședința de judecată trebuie să fie verificate probele care dovedesc că persoana decedată a săvârșit sau nu infracțiunea prevăzută de legea penală.

(3) După terminarea cercetării judecătorești, instanța ascultă opiniile procurorului, părții vătămate, apărătorului și succesorului.

Articolul 523¹⁰. Soluțiile instanței de judecată

(1) Instanța de judecată soluționează cauza prin sentință. (3) La adoptarea sentinței, instanța soluționează chestiunile prevăzute în art.385.

(2) Dacă consideră dovedit faptul că persoana decedată a săvârșit infracțiunea, prevăzută de legea penală, instanța de judecată adoptă o sentință de încetare a procesului constatând că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii.

(3) În cazul în care participarea persoanei la săvârșirea infracțiunii nu a fost dovedită, precum și în cazul în care se constată circumstanțele prevăzute în art.390, instanța dă o sentință de achitare care duce la reabilitarea inculpatului decedat.

(4) Prin sentința sa instanța rezolvă și chestiunile indicate în art.397.

(5) În cazul prevăzut la art.275 pct.5), încetarea procesului penal pe parcursul judecării cauzei nu se admite fără acordul succesorului inculpatului. În acest caz procedura continuă în mod obișnuit.

Articolul 523¹¹. Atacarea sentinței

Sentința instanței de judecată poate fi atacată cu apel sau, după caz, cu recurs în instanța de judecată ierarhic superioară de către procuror, apărător, partea vătămată sau reprezentantul ei, succesorul persoanei a cărei cauză s-a judecat.

Președintele Parlamentului